

mészetiesen nem érinti, az így is újabb megbecsülést fog szerezni írójának.
(Th.)

Sajó Sándor : Gyertyaláng. Újabb költemények. (A szerző kiadása.) 1925—1929-ig írt költeményeit adja közre e kötetében a szerző. Sajó Sándor régi hagyományokon nevelkedett költő, aki csak az ihlet magasztos óráiban nyúl a tollhoz, hogy formát adjon — inkább a gondolatainak, mint az érzéseinek. A hangulati líra elemei csak olyankor jelentkeznek verseiben, amikor tárgyi mondanivalóját magába mélyítve vetíti ki, vagy amikor az elmúlás mélabúja felhői be lelkét. De ilyenkor is minden sejtelmességtől távol álló, kristálytisza képekből rakja össze a vers szimbólumát. Ennek példázására itt közöljük a kötet egyik legszebb versét :

Szívemben olyan a sok emlék,
Mint alvó hang a hegedűben :
Álmában olykor dalra kel még
És zeng — valónál gyönyörűbben.

És vele zeng a régi vágy is
És föllángol, mint szebb napokban,
Mint megnyúlik a gyertyaláng is,
Mielőtt végképpen kilobban.

Általánosságban azonban minden mondanivalója valami konkrétumhoz fűződik, amelyet gondolati elemekkel öltöztet verssé. Nagy nyelv- és formaérzéke pompásan átsegíti a zárt és gyakran előre fölépített témán és megmenti a dikciózástól is, amire pedig nagy ritmus-szeretete könnyen csábíthatná. De mind e tulajdonságok csak a költő megjelenésének külső formáit határozhatják meg. Őt magát, aki csupa hit, eszmény és tisztaságra való törekvés, lehetne-e más szóval híveiben megjelölni, mint azzal, hogy *költő*? Ma már, túl az ifjúság ösvényein, az ősz ködeit látja borongani s ha emiatt el is szorul a szíve néha, amikor szólnia kell, magasra száll és onnan énekel, hogy minél többeknek adhassa szívéen átszűrt gondolatait. m.

Marion Crawford: Don Orsino. (A *Szent István-Társulat* kiadása.) — Kalandos történet a modern Róma kialakulásának korszakából, a mult évszázad hetvenes-nyolcvanas éveiből. Hőse Don Orsino, ifjú olasz herceg, aki szakítani akar őseinek semmittevő életével, részt akar venni a körülötte kavargó életből és munkából, különböző vállalkozásokra adja a fejét. Körülötte azután rengeteg kalandos esemény és küzdelem zajlik le, amelyekben csak az a meglepő, hogy befejezésük nem a megszokott teljes hepy and, hanem a kiegyezés ötven százalékra. Magánál a történetnél sokkal értékesebb részei a regénynek azok az oldalak, amelyeken az örök várost, Rómát írja le *Marion Crawford*. Leírja Rómát tavasszal és ősszel, különböző megvilágításban, különböző virágpompában és különböző hangulatokban, mindenkor szépen és mélyen járóan. Szeretettel, lelkesedéssel hozza közel ezt a csodálatos várost az olvasó szívéhez, ezekért a leírásokért érdemes végigolvasni Don Orsinonak egyébként meglehetősen hétköznapi kalandjait is. A regényt *Pogány Kázmér* fordította le magyarra gondosan, csiszolt írásművészettel. (Th)

H. Rider Haggard : A két D'Arcy. (A *Szent István-Társulat* kiadása.) — *Rider Haggard* tudvalevően nem a legmagasabb irodalom reprezentánsa, a *Szent István-Társulat* azonban meglehetősen szerencsés kézzel választotta ki *A két D'Arcy* című regényét munkáinak rengeteg tömegéből. Ez a regény határozottan a jobbak közül való. A keresztes háború korszakában játszódó kalandos história, a középpontjában a két D'Arcy, két ikertestvér szerelme áll, közös unokanővérük és *Salah ed Din*, a nagy arab szultán unokahuga iránt. A regény bonyolult meséje sok kalandon, küzdelmen, leányrabláson és szabadításon vezet át, mégis eléggé megkomponált a történet.

nem hat l'art pour l'art kalandok sorozatának, hanem egymásból fejlődnek az események és a megfelelő pontokon a különböző szálak pontosan összehajlanak. Ennél többet nem is ad a regény, de ez is elég ahhoz, hogy a szórakozni, vagy pihenni vágyó olvasó néhány órát kellemesen töltsön el vele, míg feszült figyelemmel követi a két D'Arcy és a szép Rosamunda kalandjait. *Frücht!* Ede jó fordítás még csak megkönnyíti a kalandos történet élvezését. A könyv szép kiállításáért a Szent István-Társulat nyomdáját illeti elismerés. (Th)

Péter András: A magyar művészet története. 2 kötet. (Művészeti könyvtár, Bpest, Lampel, 1930.) Szakemberek és lelkes műkedvelők eddig fél-ezernél több könyvet és füzetet, albumot és különnyomatot írtak össze a magyar művészet történetéről, illetve annak kisebb-nagyobb fejezeteiről, egyes műemlékeiről és művészeiről. Ebből a betűtengerből, amely szinte regényes arányúvá dagad, ha hozzá vesszük a folyóiratokban megjelent cikkeket, mindössze három könyv lépett az összefoglalás igényével a magyar közönség elé: Myskovszky Ernő semmitmondó kis füzetét (A magyar képzőművészet története, Bpest, 1907) és Divald Magyar művészettörténete (Bpest, 1926), amely egy év múlva Magyarország művészeti emlékei címmel, megnövekedett képanyaggal, de csaknem változatlan szövegrésszel látott napvilágot. Ötszáz részlettanulmány áll szemben a három, illetve két összefoglaló munkával, a tervszerűtlenül megjelent dolgozatok, mint építendő palota telkére hordott mázsás kötömbök, szinte kiáltanak valaki után, aki megfaragja, egymáshoz illeszti valamennyit. Myskovszky hebehurgya füzetkéje nem teljesíthette ezt az egész emberhez méltó hivatást, Divald pompásan illusztrált műve közelebb jutott a cél-

hoz, de azt el nem érte. A magyar gotikus művészet e páratlan anyagismeretű kutatója a mohácsi vész előtti kultúra fényétől káprázva kevés figyelmet szentelt a mostohább éghajlat alatt felnövekedett barokkművészetnek, a legújabb törekvéseket pedig épen figyelemre sem méltatta. Péter András, a legfrissebb, kétkötetes mű szerzője tisztán látja a feladatot, ami Divald könyve után az összefoglalóra hárulhat. Fejtegetéseiben végigkíséri a magyar művészet történetét a legrégebb, honfoglaláskori időktől a mai napig. Megszünteti az aránytalanságokat, részletesen foglalkozik a barokk stílus magyar emlékeivel, tekintélyes helyet szentel a legújabb irányoknak. Összefoglalása azonban nem öleli fel az anyag teljességét, nem *kézikönyv* a szó legideálisabb értelmében, mint ahogy négy száz oldalra terjedő mű nem adhat teljes képet a magyar művészet történetéről. Péter megpróbálta az anyag kereteit szűkíteni. Elhagyta az elpusztult műkincsekre való utalást, csak a máig megmaradt emlékek ismertetésére szorítkozott, elhagyta az iparművészeti tárgyak bemutatását, melyek nélkül a művészetünk multjáról nyert fogalmak igen-igen hézagok maradnak. Az anyag még így is nagy-nak bizonyult ahhoz, hogy kimerítő képet nyujthasson róla. Kár, hogy a terjedelem aránylagosan szűkreszabott volta megakadályozza őt, hogy kedve szerint részletesen, kimerítően foglalkozzék egyes emlékcsoportokkal. Úgy tűnik fel, Péter ilyféle előadásban találná meg igazi elemét. A művészetünk összeségében megnyilvánuló nemzeti, faji jelleget — mint a fejlődésen felülálló problémát — figyelmen kívül hagyja, csak a fejlődésre ügyel s az abban fellelhető, kiemelkedően művészi értékű gócpontokra. Módszere tehát történeti és esztétikai. Könyvére mindaddig szükség van, míg a kutatás mai állását hasonlóképen összefoglaló, de részletesebb, többkötetes kézi-